

תוכנית אלומות

סמינר יולי

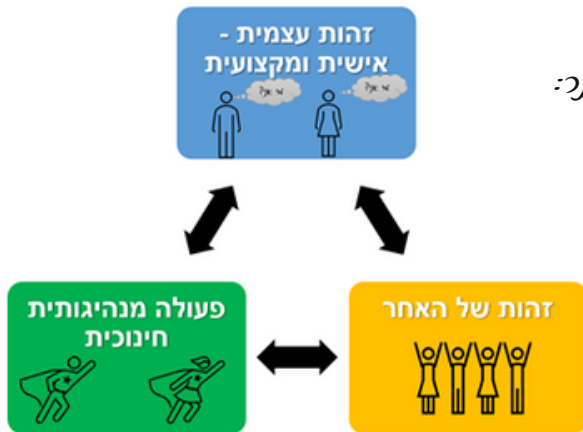
הקשר בין הזהות למעשה החינוכי

19-21/07/22 | כ' - כ"ב בתמוז תשפ"ב

"העניין המרכזי הוא הגדרת זהותנו העצמית. אנחנו מגדירים את זהותנו תמיד בדיאלוג עם, ולפעמים במאבק נגד, הדברים שאחרים משמעותיים רואים בנו. העיצוב הדיאלוגי נמשך כל עוד אנו חיים." - צ'ארלס טיילור

זהותנו בכלל, וכאנשי חינוך בפרט, יש בה ממד הניתן להקבילו לאוויר. הוא חיוני ותמיד קיים, אך רוב הזמן אנו לא נותנים עליו את הדעת. כאשר נותנים על זהותנו את הדעת, ניתן לעשות דברים מדהימים. אמצע המסע של אלומות ג' הוא זמן אידיאלי להתעכב ולהעמיק בנושא הזהות. כברת הדרך שכבר עברנו מאפשרת חשיפה ניכרת, והמסקנות שכל אחד ואחת מאיתנו הגיעו אליהן, גם בזכות סמינר זה, יהוו "חומר עבודה" גם להמשך המסע המשותף.

ההתייחסות למוסר הזהות תוצא ציבורי שלוש תחומים שסקנו בהן בסמינר:

1. **זהות עצמית** - אישית ומקצועית
2. **זהות של האחר** - ללמוד על האחר תוך מתן מקום לשונות, ולהתבונן על ההשתקפות שהזהות שלו יוצרת אצלי
3. **פעולה מנהיגותית חינוכית** - זהות אישית ומקצועית המקדמת עשייה מתמדת

זהות עצמית - אישית ומקצועית

תהליך הבניית הזהות האישית שלנו הוא דינמי, ומתקיים לכל אורך חיינו הבוגרים. התהליך שאנחנו עוברים באלומות מזמן לנו מפגשים רבים עם עצמנו - הן מבחינה מקצועית הן מבחינה אישית - דרך שאלות אישיות ודרך התבוננות באחרים, המשקפים לנו חלקים משמעותיים בזהותנו ו/או מחדדים עבורנו שינויים שאנו רוצים לעשות בזהותנו. את סמינר יולי פתחנו, בהובלתם של עמיתי אלומות אורית שורץ-פרנקו, אורלי חיים וצחי כהן, ב"התבוננות פנימה" בנושא הסמינר, תוך בירור עמדות אישיות. הפתיח כלל מגוון פעילויות, ובהן בחירת גלויות המתייחסות לשאלות הנוגעות לזהותנו האישית. לאחר שבחירת הגלויות עוררה אותנו לחשיבה הדהדנו את המחשבות שלנו בזוגות, וחידדנו משהו נוסף בנוגע לזהותנו. עוד צללנו לטקסטים המתייחסים לערכה של מחלוקת בתרבות המוסלמית ובתרבות היהודית.

"הסיפור הישראלי", שהוא מרכזי בתוכנית אלומות, מאפשר לקבוצה להעמיק בעומק הזהות האישית של כל עמית. בסמינר זה זכינו להתוודע לשכונות ולזהויות של אורלי חיים, הדס ולן ורובא דעאס-עותמאן. דרך סיפורי החיים שלהן והזיכרונות מהקולות בשכונות של דיזנגוף, זיכרון יעקב ונצרת, התחלנו להתבונן על האחר.

זהות של האחר - ללמוד על האחר תוך מתן מקום, ולהתבונן בהשתקפות שזה יוצר אצלי

זהות האחר והעמקה בה היא בעלת ערך בפני עצמה, קל וחומר כמכשירי מורים המספקים גירויים והזדמנויות לאנשי חינוך בהתהוותם, כדי לעודד את ההיכרות החברה הישראלית ופלורליזם בכלל. הסמינר לקח אותנו למסע מרתק בעזרת הרצאתה של אילנית פינטו-דרור בנושא זהות מעמדית הנשענת על מחקרים בבתי ספר פריווילגיים. בהרצאה של פרופ' אריאל נובופלנסקי בנושא גנטיקה, סביבה והאינטליגנציה שביניהן נוכחנו שוב לדעת כי פריווילגיות אינה נעוצה בפרופיל גנטי. השיח חידד שוב את כוחה של הסביבה ואת התפקיד הקריטי של החינוך.

האירוח במכללת בית ברל אפשר לנו התבוננות בעושר תרבותי מתוך התמקדות בהכשרת מורים במציאות של ריבוי זהויות: יוצאי אתיופיה, חרדים, יהודים וערבים, בחיים משותפים. מתוך ההיכרות עם העושר התרבותי של כל אחת מהקבוצות, יכולנו ללמוד ולזהות משהו בעצמנו, וכן לזקק את האתגר וההזדמנות למעשה החינוכי.

פעולה מנהיגותית חינוכית זהות אישית ומקצועית שמקדמת עשייה מתמדת

פעולה מנהיגותית חינוכית היא המטרה שלשמה קיים החינוך. מקצוע ההוראה משמש מנוף לתהליכי סוציאליזציה של התלמידים על ידי מנהיג חינוכי מעורר השראה. המורה מאפשר לילד להכיר את עצמו, להביא את עצמו לידי ביטוי, ולהוביל מהלכים החשובים בעיניו לעצמו ולסביבתו.

בסמינר נחשפנו לאנשי חינוך נפלאים שהיבטים בזהותם הובילו אותם לעשייה חינוכית ייחודית: ד"ר מוישי וישטוק, פרופ' יולי תמיר, עומר וענת לבקוביץ מקהילת בית ישראל, ישי זינגר מתוכנית לפני ולפנים ממכללת הרצוג, ותהילה דרמון-מלכה שלנו (עמיתת אלומות ג') מתוכנית מיתרים שבמכללת הרצוג.

הובלת מיזם היא אבן דרך מרכזית בתוכנית המעודדת תהליכים של עשייה חינוכית מנהיגותית בקרב העמיתים. זה חודשים מספר אנו הוגים, עוסקים ובונים מיזמים, ובסמינר זה זכינו לטכניקות נוספות המסייעות בהעמקה: סטוריטלינג וסימולציות, וכן המשך העבודה הקבוצתית על מיזמים והצגת הפיצ'ים.

"יש שתי דרכים להפיץ אור, האחת להיות נר והשנייה להיות המראה המשקפת אותו" - אדית וורטון

התבוננות מתכללת על הסמינר טומנת בחובה את התכנים המופלאים אותן בחרו בקפידה עמיתנו - אורית, אורלי וצחי - בשיתוף צוות התוכנית. מעבר לתכנים המשמעותיים, ולא פחות חשוב מכך, היה מקום להפסקות שבין הפעילויות שהן אלו שסיפקו מקום לשיח יותר חשוף ושאינו פורמלי, אשר אפשר לארוז את המהלך כולו באופן אותנטי. החשיבה המעמיקה לצד האוטנטיות באה לידי ביטוי בפעולת הסיכום בה התבקשנו לתת כותרת בת 6 מילים לסמינר. כותרת של אחת הקבוצות איתה נבקש לסיים: **אדם מביט במראה ומשתקף במראות אחרות - ينظر المرء بمرآة وينعكس بمرايا أخرى**

כתבו: מאיה כהן-מלייב, אוני' בר אילן ומירי גלילי, תכנית חותם